

До Председателя на Научно жури,
Назначено със заповед на Ректора на
МУ-Варна Р-109-259/06.06.2025г.

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Атанаска Петрова Еленкова, д.м.
Началник на Първа клиника по ендокринология,
УСБАЛЕ „Акад. Иван Пенчев“ София,
Катедра по ендокринология, Медицински факултет, Медицински университет - София

Член на научно жури на конкурс за академична длъжност „Доцент“,
в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“,
професионално направление 7.1. Медицина,
специалност „Ендокринология“ към МУ Варна, Факултет Медицина,
Втора катедра по вътрешни болести /УС Ендокринология и Клиника по ендокринология и болести
на обмяната към УМБАЛ „Света Марина“ – Варна,
съгласно обява в Държавен вестник бр.30/08.04.2025г.

СВЕДЕНИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

Със заповед на Ректора на МУ – Варна (№ Р-109-259/06.06.2025г.) и с решение на Научното жури (Протокол № 1/17.06.2025г) бях определена да изготвя рецензия на кандидата в конкурс за академичната длъжност „Доцент“ към МУ – Варна и УМБАЛ „Света Марина“ – Варна по специалност „Ендокринология“.

Конкурсът е съобразен със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в МУ – Варна.

За участие в конкурса са подадени документи от един кандидат – главен асистент д-р Радиана Стоянова Димитрова, д.м.

Предоставените ми документи напълно съответстват на процедурните изисквания.

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Д-р Радина Стоянова Димитрова завършва "Медицина" в Медицински университет – Варна през 2010 г. Започва работа като лекар в УМБАЛ „Св. Марина“ през 2011 год. Три години по-късно, през 2014 г., става част от екипа на клиниката по ендокринология в същата университетска болница, а през 2018 г. придобива специалност по „Ендокринология и болести на обмяната“.

Академичната ѝ кариера започва като асистент в МУ – Варна след спечелен конкурс през 2016 г. През 2022 г. придобива научна степен „доктор“ след успешно защитен дисертационен труд на тема „Сравнителна характеристика на метаболитни маркери при оценка на костно здраве в постменопаузална възраст“. От същата година е главен асистент към Втора катедра по вътрешни болести на МУ-Варна.

Д-р Радина Димитрова владее писмено и говоримо английски език.

II. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Публикации: В конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент“ кандидатът д-р Димитрова участва с 18 реални публикации (16 на български и 2 на английски език):

- Автореферат на дисертационен труд: **1 бр. (показател А1: 50 точки);**
- Хабилатационен труд (монография): **1 бр. (показател Б3: 100 точки);**
- Пълнотекстови статии, публикувани в научни издания, индексирани и реферирани в световната база данни с научна информация (Scopus/Web of Science): **4 бр.;**
- Пълнотекстови статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране: **12 бр.;**

2. Доклади с публикувани резюмета в сборници от национални конгреси и конференции: 2 бр.
Общ брой точки Г7-Г8: 208.54

Д-р Димитрова е първи автор в 8 от горепосочените статии.

3. Цитирания

Д-р Димитрова участва в конкурса със 7 цитирания (без автоцитирания) (**общ бр.т. Д10-12: 60**) на 5 от публикациите си, както следва: **1** цитиране в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; **3** цитирания в 2 монографии с научно рецензиране; **3** цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

4. Профил на научната работа на кандидата

Научната продукция на д-р Радина Стоянова Димитрова се отличава с научна последователност и практическа насоченост. Основните научно-практически приноси могат да бъдат обобщени в следните направления:

4.1. Костно здраве: превенция и лечение на остеопорозата (А1; Б3; Г7.3; Г8.5; Г8.7; Г8.12).

В тази област д-р Димитрова има научни трудове, посветени на оценката на костния интегритет при различни рискови групи. Дисертационният ѝ труд изследва взаимовръзките на редица метаболитни маркери с костното здраве при жени в постменопаузална възраст и предлага диагностично-терапевтичен алгоритъм, базиран на индивидуалния рисков профил. Акцент се поставя върху телесното тегло, артериалната хипертония, отклоненията в нивата на пикочната киселина, въглехидратната и липидната обмяна, както и лечението на тези нарушения като фактори с установено въздействие върху костния интегритет. **(Показател А1; Публикации: Г 7.3; Г 8.7).** В една от представените публикации д-р Димитрова разглежда ролята на GLP-1 рецепторните агонисти не само в поддържането на хомеостазата на костното образуване и резорбция при здрави индивиди, но и във възстановителния процес на патологично променена кост. **(Публикация Г 8.5)**

Остеопорозата при мъжете е тема с редица спорни въпроси: от програмите за скрининг и идентифицирането на рисковите групи до точната оценка на количествените и качествените параметри на костта и прецизното изчисляване на фрактурния риск в контекста на индивидуализирания лечебен подход. **(Показател В 3; Публикация Г 8.12).** В тази връзка монографията на д-р Радина Димитрова, посветена на остеопорозата при мъжете, е едновременно актуална и практически насочена.

Остеосаркопенията, един от водещите гериатрични синдроми, се разглежда в друга от представените публикации на кандидата **(Публикация Г 8.12).** Акцентираща се върху синергистичното действие на загубата на костна и мускулна маса и сила върху фрактурния риск, имобилизацията, влошеното качество на живот и повишената смъртност при тази възрастова група. Подчертава се важността на проблема при мъжкия пол и се поставя въпросът за ранното разпознаване на остеосаркопенията и необходимостта от своевременни интервенции, насочени към намаляване на здравните и социалните последици в старческа възраст.

4.2. Тиреоидна патология: диагностика и лечение (Г7.1; Г7.2; Г8.1; Г8.11; Г8.13)

Д-р Димитрова разработва теми, свързани с ролята на тиреоидната функция не само върху соматичното здраве, но и върху психо-емоционалното състояние на пациента. Основните теми могат да бъдат систематизирани като:

Скелетни ефекти при тиреоидна дисфункция (Г 7.1, Г 8.1, Г 8.13; прилож.19: доклад 8). Анализира се негативното влияние на тиреоидната дисфункция върху костния интегритет. Отчитат се неблагоприятните последици на нелекувания хипотиреоидизъм както в детска възраст (забавяне на растежа, нарушения в осификацията и трайно изоставане в костната възраст), така и в зрялата възраст (забавен костен търновър и увеличен фрактурен риск). Изследва се въздействието на субституиращата терапия с левотироксин при патогенетично различни форми на първичен хипотиреоидизъм – аутоимунен, постоперативен или пострадиационен хипотиреоидизъм при пациенти с Базедова болест и тиреоиден карцином. Представят се систематизирани насоки за поведение с акцент върху необходимостта от индивидуализиран подход при дългосрочно проследяване.

Тиреотоксикозата като важна причина за вторична остеопороза, представлява друг аспект от научните разработки на кандидатката. Дефинирани са механизмите на повишения костен turnover, водещ до загуба на костна минерална плътност дори при субклиничните форми или при продължителна супресивна терапия с левотироксин. Обръща се внимание на ролята на трийодтиронина, опосредствана от тиреоидни рецептори TR α в активирането на остеокластите, както и потенциалната роля на ниските нива на ТСХ.

Диагностично-терапевтичните предизвикателства при тиреоидна патология е друга важна насока от научноизследователската работа на д-р Димитрова (*по публикация Г 8.11; приложение 19: доклади 5 и 11*). Специален фокус е поставен върху ролята на тиреотропин-рецепторните антитела (TRAb) като високо специфичен и чувствителен имунологичен маркер за Базедова болест, предопределящ клиничната изјава и еволюцията на заболяването.

4.3. Захарен диабет – съвременни терапевтични подходи (*по публикации Г 8.3, Г 8.4, Г 8.10 и приложение 19: публикация 18*)

В своите разработки д-р Радица Димитрова разглежда ключови аспекти от съвременното лечение на захарния диабет с особен фокус върху персонализираните терапевтични стратегии и новите тенденции в лечението и проследяването на тези пациенти. Специално внимание е отделено на латентния автоимунен диабет при възрастни (LADA) (*Г 8.3*). В съответствие със съвременните препоръки се представя и цялостната концепция за терапия, ориентирана не само към постигането на добър гликемичен контрол, но и към профилактика на сърдечно-съдовите усложнения, които остават основна причина за смъртност при този контингент пациенти. Подчертава се ролята на медикаменти, осигуряващи кардиоренална протекция, като GLP-1 рецепторни агонисти и SGLT-2 инхибитори, и синергичната им ефективност при комбинирано приложение (*Г 8.4; приложение 19: публикация 18*). Изтъкват се преимуществата на фиксираните медикаментозни комбинации, които повишават комплайнса (*Г 8.10*).

4.4. Редки ендокринни заболявания (*Г 7.4; Г 8.2; Г 8.6; Г 8.8; Г 8.9; 1 допълнителна публикация*)

Като специалист, ежедневно ангажиран с диагностиката и лечението предимно на редки ендокринни заболявания, трябва да подчертая, че тази разнообразна патология остава сериозно предизвикателство в съвременната клинична практика. Основните трудности произтичат от факта, че поради ниската си честота, неспецифичната и нерядко различна клинична картина в рамките на една нозологична единица, необходимостта от специализирани диагностични подходи и опитни специалисти, тези заболявания са обикновено късно диагностицирани и нерядко неправилно лекувани. Дори при правилна и навременна диагноза, достъпът до адекватно съвременно лечение е труден, реимбурсирането на медикаментите от НЗОК е ограничено до списък от определени заболявания, което допълнително компрометира ефективността на терапията и влошава качеството на живот и прогнозата на тези болни. Пациентите с редки ендокринни заболявания трябва да бъдат лекувани в специализирани експертни центрове от мултидисциплинарен екип. Споделянето на клинични казуси от реалната практика и публикуването на актуални литературни обзори би спомогнало за повишаване на информираността и изостряне на вниманието на клиницистите с различни специалности за насочено търсене на редките ендокринни заболявания.

В тази сфера д-р Димитрова има 7 публикации: Първичен интратиреоиден Неходжкинов лимфом (*Публикация Г 7.4*); Тиреотоксична периодична парализа (*Публикация Г 8.2*); Ендокринни нарушения при Таласемия майор (*Публикация Г 8.6*); TSH – продуциращ аденом на хипофизата (*Публикация Г 8.8*); Синдром на резистентност към тиреоидните хормони (*Публикация Г 8.9*); Спонтанно излекувана акромегалия с разгърнат панхипопитуитаризъм (*Публикация – извън Г*); Фамилен вариант на медуларен тиреоиден карцином (*Приложение 19: доклади 10*). Те представляват отлични примери за диагностично-терапевтичните трудности при редки ендокринни патологии.

III. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Д-р Радина Димитрова заема длъжността редовен асистент към МУ Варна през 2016 г., а от 2022 г. е главен асистент към Втора катедра по Вътрешни болести. В рамките на последните пет години има преподавателска ангажираност със средна годишна учебна заетост от 237,6 часа, включваща практически упражнения и изнасяне на лекции за студенти по медицина и медицинска козметика, обучаващи се на български език.

Д-р Димитрова има лекции в рамките на теоретични курсове по ендокринология, предназначени за специализиращи лекари.

Ръководител е на двама специализанти по ендокринология.

Участва редовно в семестриални и държавни изпитни комисии за студенти по медицина, докторанти и асистенти в рамките на УС Ендокринология към МУ- Варна.

IV. ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Д-р Радина Димитрова има над десетгодишен опит в областта на клиничната ендокринология като лекар в Клиниката по ендокринология и болести на обмяната в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. В ежедневната си клинична практика прилага рутинно високоспециализираните медицински дейности ехография и тънкоиглена аспирационна биопсия под ехографски контрол в шийна област, за които е сертифицирана през 2019 год.

Като член на подкомисията по „Ендокринни тумори“ редовно участва в мултидисциплинарното обсъждане и вземане на терапевтични решения на пациенти с тази патология. Д-р Димитрова е член и на комисии, изготвящи експертни становища и издаващи протоколи за лечение със скъпоструващи медикаменти и медицински изделия, реимбурсирани от НЗОК при пациенти със захарен диабет, дефицит на растежен хормон, акромегалия, пролактином, хипопаратиреоидизъм и остеопороза.

Участвала е като подизследовател в 3 международни клинични проучвания на нови терапии при захарен диабет тип 2 - SUSTAIN 11, PIONEER PLUS и REIMAGINE 2.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Главен асистент д-р Радиана Стоянова Димитрова, д.м., участва в конкурса с научноизследователска и преподавателска дейност, отговаряща на изискванията, регламентирани в Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), както и на вътрешните правила на Медицински университет – Варна (ПРАС). Наукометричните ѝ показатели покриват минималните изисквания на МУ-Варна за заемане на академичната длъжност „доцент“, като събраният общ брой точки по Приложение 1 надхвърля изискуемия минимален сбор от 400 точки по съответните групи показатели.

Научната ѝ продукция е в няколко ключови направления в областта на ендокринологията и има реални теоретични и практически приноси. Представените публикации и участия в медицински форуми характеризират д-р Радиана Димитрова като задълбочен изследовател със сериозна теоретичната подготовка и клиничен опит.

Нейната активна ангажираност в преподавателския и научно-образователен процес я утвърждава като висококвалифициран академичен преподавател в обучението на студенти по медицина и специализанти по ендокринология.

Предвид гореизложеното, считам че кандидатурата на гл. ас. д-р Радиана Димитрова, д.м. отговаря на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“ и предлагам на уважаемото научно жури да гласува положително за нейното избиране на тази длъжност съобразно нуждите на Медицински университет – Варна.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Дата: 27.08.2025

доц. д-р Атанаска Петрова Еленкова, д.м.